

TILEWBERGEN JUMAMURATOV

KIYIKTIN' YEKI I'LAG'I'

NO'KIS «BILIM» 2015

UOK 387. 512.
575.182)
KBK Qar 5
J — 93

T. Jumamuratov. Kiyiktin' yeki i'lag'i'. No'kis,
«Bilim» baspasi'. 2015-ji'l. 32 bet.

UOK 387. 512.
575.182)
KBK Qar 5
J — 93

Qa'dirli balalar!

— Balam sira' ha'dden aspa,
Hu'rmet kerek g'arri'-jasqa.
Jaslayi'n'nan a'depli bol,
Jamanli'qqa ayaq baspa! —

dep na'siyatlag'an O'zbekistan ha'm Qaraqalpaqstan xali'q shayi'ri',
Berdaq ati'ndag'i' Respublikali'q si'yli'qti'n' laureati' Tilewbergen
Jumamuratov.

Biz bul kitapta shayi'rdi'n' alti'n miyraslari'nan «Kiyiktin' yeki
i'lag'i'», «Ti'rna menen ji'lan» atamasi'ndag'i' shi'g'armalari'n
usi'ni'p ati'rmi'z.

Babalar na'siyatlari'na sadi'q, saw-salamat, teren' bilimli ha'm
a'dep-ikramli' a'wladlar boli'p jetilisiwin'izge tileklespiz!

Kitapti' baspag'a tayarlag'an *Malika Jumamuratova*

ISBN 978-9943-4432-5-9

© «Bilim» baspasi', 2015.

KIYIKTIN' YEKI I'LAG'I'

Bolg'an waqi'ya

Ja'rdem yetin' Jiyeke,
Arbani' qosi'p tu'yege.
Shi'qpag'anda sol jerden,
Mashina bizge tiyeme.

(Da'lkek)

I

Munarlang'an shi'n' biyik,
Shi'g'i's shag'i' tumg'uyi'q.
Ken' U'stirtti jaylag'an,
Neshe talay mi'n' kiyik.

Qoya tursi'n basqasi',
Ushi'rap tawdi'n' jasqasi'.
Adasti' bir aq kiyik,
Basi'nda bar qasqasi'.

Qasi'nda yeki i'lag'i',
Tikireygen qulag'i'.
Say jag'alay woynaqlap,
U'shewi shi'n'nan quladi'.

Kelgendey-aq qonaqqa,
Gezlesti bir bulaqqa.
Suwi' shiyrin, woti' mol,
Kiyik penen i'laqqa.

Jay turadi', jay jati'p,
Balalari'n woynati'p.
Ha'zlik qurdi' u'shewi,
Ketkeninshe ku'n bati'p.

Qali'p sonda ku'neltti,
Aradan neshe ku'n wo'tti.
Qa'wipsiz ju'rip jani'war,
Tamashani' u'detti.

Ko'rmey heshbir ja'birdi,
Wo'tkerdi solay wo'mirdi.
U'shewi de kem-kemnen,
Tuli'ptay boli'p semirdi.

Gezlespes topar jaqi'ni',
Ne bolar istin' aqi'ri'?...
«Bo'lingendi bo'ri jer»,
Degen xali'qti'n' naqi'li'!

«Bir tawdag'i' bir kiyik»,
Pa'rwaysi'z ju'rip zin'kiyip.
Pati'ratqa duslasti',
Bul ju'riske «ko'z tiyip».

Talay qoydi' sulatqan,
Neshe jandi' ji'latqan.
Qasqi'rdi'n' ko'kjal si'rtlani',
Suw iship ati'r bulaqtan.

Zan'g'ardi'n' ma'lim talabi',
Kiyikti ko'zi shaladi'.
«Qi'zi'l ko'rgen g'arg'aday»,
Telmirip jaman qaradi'.

Keledi kiyik shapqi'lap,
Wol da ko'rди, saq biraq.
Qashi'wg'a meyil bergende,
Tan'lani'p turdi' aq i'laq.

Sezbedi dushpan yeken dep,
Qaraydi' qayta yerkelep.
Qi'yali' buzi'q sum qasqi'r,
Qarsi' ju'rди yentelep.

Kiyik qashti' hapli'g'i'p,
Wo'z demine manti'g'i'p.
Yermey yeki i'lag'i',
Qi'si'ldi' qatti' jan shi'g'i'p.

Izine qayta woraldi',
Ja'n-jag'i'na qarandi'.
Qaytari'wg'a shama joq,
Mi'naw ko'kjal haramdi'.

Kirerine say da joq,
Qashi'wdan basqa payda joq.
Mo'ldir ko'zli jaslarda,
Dushpan degen woyda joq.

Qa'seken' keler jalaqlap,
Qi'zi'l tili salaqlap.
Woynaqshi'ydi' ko'zleri,
I'laqlarg'a qarap tap.

Minekey, jawdi'n' jamani',
Anani'n' quri'p hamali'.
Birim-birim i'laqti',
Qi'mti'p qashti' shamali'.

I'laqlar sonda zi'p berdi,
Qasqi'r da birden ta'p berdi.
Qalpallaw qawi'p sani'nan,
Kiyikke tisin wo'tkerdi.

Kiyik birden tuvladi',
Tula boyi' juvladi'.
Anasi' qayi'm kelgen son',
I'laqti' qasqi'r quwmadi'.

Sol waqta tuyaq sart yetti,
Jawi'zdi'n' ko'zi jarq yetti.
Balani'n', janni'n' ashi'wi',
Kiyikti de ma'rt yetti.

Qasqi'r di'n' shi'g'i'p bir ko'zi,
Qan'si'lap qaldi' bir wo'zi...
Usi'ni'n' menen toqtadi',
An'shi'ni'n' aytqan bul so'zi.

II

Yekinshi so'zi tag'i' bar,
(An'shi'dan ga'p tabi'lar).
Zi'tqi'p ushi'p jawi'nan,
Quti'ldi' u'sh jani'war.

Jaman jeri biraq ta,
Shi'g'i'ndi' tag'i' uzaqqa.
Bari'w yendi qa'wipli,
U'yrenisken bulaqqa.

2

Kelgen jeri jay yemes,
Wot-sho'pke de bay yemes.
Adam bag'ar deytug'i'n,
Yeshki yemes, qoy yemes.

Suwi' da ju'da' tam-tari's,
Wo'ris qaldi' ap-ali's.
Ushi'ray ma dep te qorqadi',
Ya qasqi'r, ya jolbari's.

So'ytse de, dushpan dari'may,
Awqatqa, suwg'a jari'may.
Qan'g'alaqlap ju'rgende,
Tag'i' da wo'tti yari'm ay.

Sho'p ko'rinse jep boli'p,
Bul ju'ris te ko'p boli'p.
Awi'ri'p kiyik biyshara,
Azi'p qaldi' sho'p boli'p.

Bolmadi' hesh bir taqati',
Ju'riwge kelmey shaqati'.
Ko'zinen jas mo'ltildap,
Monshaqlani'p ag'adi'.

Jetkeninshe shamasi',
Woyi' tek yeki balasi'.
Gu'ptey boli'p asqi'ng'an,
Qasqi'rdi'n' qapqan jarasi'.

Telmirdi yeki i'lag'i',
Jawdi'r ko'zler qi'rag'i'.
Ha'lsiregen anasi'
Yet-betinen quladi'.

Manawradi', alqi'ndi',
A'ri-beri talpi'ndi'.
So'ytip, ta'g'dir kiyiktin',
Ken' du'nyasi'n tar qi'ldi'.

Si'lq yetip basi' ji'g'i'ldi',
Ko'zi de a'tten', jumi'ldi'...
Sonda da bari'p i'laqlar,
Anasi'na ti'g'i'ldi'.

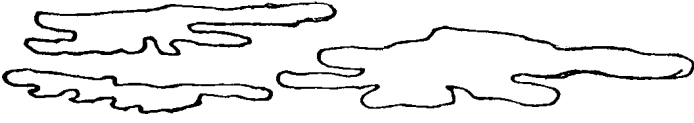
Ketiwge ko'zler qi'ymadi',
Yemdi, a'ste ti'rnadi'.
Ne ha'reket yetse de,
Biyshara ana turmadi'.

Moyni'nan, bastan jalaydi',
Sezilip tur bir qayg'i'.
Jetim qalg'an i'laqlar,
Bir-birine qaraydi'.

Anasi'n qatti' ayadi',
Qi'ldi'ri'qtay ayag'i'.
Sozi'p soni' qaptallap,
Anag'a jaqi'n qoyadi'.

Tu'nerip sa'l ku'n asti',
Hawani' kem-kem bult basti'.
Du'beyleyli jawi'nda
Bayag'i' qasqi'r ushi'rasti'!

Soqi'r ko'z tu'spey wo'lige,
I'laqti' quwdi' jelige.
Jetimlerge ko'p boldi',
Anag'a jaqi'n jeri de.

Ya quti'li'p ketti me,
Ya dushpani' jetti me?..
Ma'limsiz boldi' aqi'ri',
Zi'm-zi'ya boli'p ketti de.

I'zi'ldadi' jer qatti',
Qaran'g'i' tu'sti, ku'n batti'.
Gu'ldirmama gu'ldirep,
Ko'shken bultti' uzatti'.

Yeki jetim i'laqti'n',
Ta'g'diri neshik uzaq tu'n?
Ya qasqi'rg'a jem boldi',
Ya ishinde azapti'n'...

III

Buldi'raydi' shi'n' basi',
Ati'ladi' jorg'asi'.
Yepkini menen jelkilder,
Basi'ndag'i' qurashi'.

Awi'ldan shi'qqan jaqi'nda,
Sayran yetip taqi'rda.
Bir azi'raq toqtayi'n,
Rozi'm atam haqqi'nda.

Ba'ha'r ayi'. Ku'n ashi'q,
Ketti biraz qi'r asi'p.
Asti'ndag'i' ju'yrigi,
Samal menen talasi'p.

Tu'rli woy wo'tti basi'nan,
Ne ko'rmegen jasi'nan?..

Ha'm shabandoz, ha'm seyis,
Wo'nerdi jurttan asi'rg'an.

Talay atti' woynatqan,
Shag'lasa tilin sayratqan.
Xosh hawaz yedi ja'ne de,
Mi'qli' boldi' g'ayrattan.

Jigit yedi soni'n'day,
Shag'lap wo'tti jali'nday.
Yeregisken dushpani',
Ketken yemes bag'i'nbay.

Mine, ha'zir jas basti',
Ju'zge jaqi'n jas asti'.
Sonda da wol pay bermey,
G'arri'li'q penen ayqasti'.

Qalmag'an son' mayi'ri'li'p,
Ketken joq g'ayrat ari'li'p.
Jas jigittey quwatli',
Jen'bedi woni' g'arri'li'q.

Usi' atli' sol atam,
Ku'sh-quwatqa mol adam.
Kelip yedi qi'di'ri'p,
No'kistey paytaxt qaladan.

Ha'r sha'ha'rden qoli' bar,
Bul jerde tun'g'i'sh uli' bar.
Aqli'qlari'n sag'i'ni'p,
Ha'r waqta kelip joli'g'ar.

Balasi' jay xi'zmetker,
Maqtaydi' woni' ko'rgenler:
— Atqa seyis wo'zin'dey,
An'shi'li'qqa di'm sheber...

Ayti'sar maqset-muradi'n,
Ta'riyiplep ku'sh-g'ayrati'n.
Qosa maqtar uli'ni'n',
Seyislep mingen ko'k ati'n.

Maqtaydi' buzaw-baspag'i'n,
Kiyikten tuwg'an qospag'i'n.
Yeshkiden kiyik wo'rshitip,
Fermag'a bari'p qosqani'n.

Jan'a usi'l tapqani'n,
Muqi'yatli' qaqqani'n.
Qoyg'a shapqan qasqi'rdi'
Mi'lti'q penen atqani'n.

Yesitip g'arri' shad boldi',
Qumari' ko'k at boldi'.
«Minip ko'rsem» — dep woylap,
Bir qi'yalg'a tap boldi'.

Atqa wo'zi yer sali'p,
Qamshi'ni' qolg'a ali'p.
G'arg'i'p minip jorg'ag'a,
Su'rip ketti i'rg'ali'p.

Bilmedim qayda baradi',
Ko'zi de yele qi'rag'i'.
Ko'ringen bir qarag'a,
Na'zer sali'p qaradi'.

Kiyikten tuwg'an sur i'laq,
Jalg'i'z ju'rgen bir i'laq.
Shoqi'raqlap qashi'p barati'r,
Shamali' aqsap, qi'ri'nlap.

Ko'p ju'rse kerek taslaqtan,
Ayag'i'n ma'gar tas qaqqan.
Sonda da woni'n' qashi'wi',
Ji'ldi'ri'mday shap-shaqqan.

Ayani'shli' ko'ringen,
U'yirden nege bo'lingen?
Basqasi' ushi'rap apatqa,
Qalg'an ba aman wo'limnen?!

«Qan'g'i'p ketse qarabas...
Jalg'i'z ju'rgen jaramas.
U'yiri de joq yeken,
Gezetug'i'n aralas.

Qa'nekey, tu'sse qoli'ma,
Berer yedim uli'ma.
Aqli'g'i'm menin' Ja'miyet,
Bag'ar yedi buni' da.

Qor bolmas yedi bul jetim,
Qabi'l bolg'ay niyetim.
Maqsetim sol, jemeymen,
Kiyik tu'we qoy yetin...» —

Dep, g'arri' da'rhal quwadi',
Jel jag'i'na shi'g'adi'.
Juwg'arada juwi'tpay,
Zi'rg'i'di' kiyik i'lag'i'.

Shorshi'p ketti wol paqi'r,
(Buri'ng'i'lar yadta tur).
Kirerine quwi's joq,
Aynalasi' tap-taqi'r.

Ayag'i' miytin qayi'n'day,
Ko'k tulpar ushar quyi'nday.
Qi'zg'an sayi'n ma'sirdi,
Shabi'si' sira' ti'yi'lmay.

Womi'rawi' arshaday,
G'arri' da keler sharshamay.

Qansha ju'yrik bolsa da,
A'zzi g'oy i'laq qarshaday.

Kem-kem qatti' aqsag'an,
Sekiriw qi'yi'n jasqadan.
Yendi ga'pti qozg'ayi'q,
Bunnan yemes, basqadan.

IV

U'y qasi'nda sharbaqta,
Kiyikler bar ha'r waqta.
Woqi'wshi'lar qi'zi'g'i'p,
Tamashag'a barmaqta...

U'lgili sharwa u'yi yeken,
Keltirgen ba'rin Jiyeken'.
Tu'sip ati'r wot-sho'pler,
Arba menen tu'yeden.

Ha'r sapar demali'sta,
Ketedi wol ali'sqa.
Heshbirew bug'an shaq kelmes,
An'shi'li'qtag'i' jari'sta.

Balasi' woni'n' Ja'miyet,
Woqi'wshi' ju'da' haq niyet.
Zootexnik boli'w qi'yali',
Ha'zir de bar ha'reket.

Tilewbiyke sheshesi,
Woni'n' da jaqsi' peshesi.
Kiyik penen i'laqti'n',
Bag'i'ldi' bunda neshshesi.

Fermag'a ketti birazi',
Sonli'qtan ha'mme i'razi'.
Tag'i' da toli'p qali'pti',
Jiyeken'nin' qorasi'.

Shaqi'rti'p ali'p dalada,
Jiyeken' aytti' balag'a:
— Qayda ketti ko'k bedew,
Ko'rinbeydi qorada?

— Kerek yedi mag'an da,
Atam minip azanda.
Ketip yedi, minekey,
Won saat boldi' wog'an da.

Aytpadi' qayda barari'n,
Bilmey turmi'z xabari'n.
Toy-sadaqa joq bu'gin,
Yelinde bul jag'ani'n'...

Woylani'p qaldi' Jiyeken',
«Yapi'rmay qayda ju'r yeken?
Asaw at mingen ju'z jasta,
Shi'ni'nda ag'am yer yeken». —

Dedi de, basi'n shayqadi',
Basqasha ne aytadi'?'
Atasi'ni'n' qi'yali'n,
Ishinen wo'zi bayqadi'.

Seziwshi yedi ha'r waqta,
Qaradi' yendi ja'n-jaqqa.
Sur qasqi'rdi'n' terisi,
Iliwli tur sharbaqta.

Talay qoydi' sultatqan,
Neshe jandi' ji'latqan.
Bayag'i' ko'kjal qasqi'rdi',
Mi'lti'q penen bul atqan.

Usi'ni' woylap baradi',
Bayqadi' bari'p qorani'.
Kiyikler ju'r shad boli'p,
Tamashalap qaradi'.

Ishinde bir i'laq tur,
Sam-saz boli'p qarap tur.
Yeki ko'zi girtiyip,
Jas sorg'alap ji'lap tur.

Jan ko'rinse u'rkedi,
Ketsem dep jerdi tu'rtedi.
(Bayag'i' yegiz i'laqti'n',
Uslani'p kelgen yerkegi).

Birese shabar aynali'p,
Ja'miyet wog'an qi'ylani'p.
Ne qi'lari'n bile almay,
Qi'si'li'p tur woylani'p.

— Juwi'sam, zi'tqi'p jo'neydi,
Wot-jem bersem jemeydi.
Awi'ri'p tur ma biyshara,
Yendigi yemi ne? — deydi.

— Asi'qpa balam, asi'qpa,
Tu'siniw qi'yi'n jasli'qta.
Mehriban boli'p ku'te ber,
U'yrener wol da dosli'qqa. —

Dep, Jiyeken' ku'ledi,
G'arri' da jetip keledi.
Ali'p kelgen si'yli'g'i'n,
Balasi'na beredi.

— Raxmet Sizge, jan ata, —
Dep, Ja'miyet qorag'a.
Jiberip keldi i'laqti',
Qarap tur ha'mme dalada.

Yeki i'laq won'asha,
Ji'lmi'n'lasti' balasha.
Birin-biri iyiskep,
Bola qaldi' tamasha.

Tigilisip qaraydi',
Birin-biri jalaydi'.
Quw su'yegi qalsa da,
Ko'zleri ju'da' shi'rayli'.

— Minekey, bug'an qarap qoy,
Yekewi yegiz i'laq g'oy.
Neshew boldi' kiyigin'?
Aljaspay, balam, sanap qoy.

Semirsin yeki i'lag'i'n',
Jaqsi'lap baq shi'rag'i'm, —
Dep, atasi' iyninen,
Qag'i'p qoydi' balani'n'.

So'ytip, wolar ku'listi,
Maqullasti' bul isti.
Anasi' wo'lgen qos i'laq,
Baqqi'g'a kelip quwi'sti'.

Wo'tkerdi jan'a wo'mirdi,
Jem jedi, pa'lle kemirdi.
Kem-kemnen qolg'a u'yrenip,
Tuli'ptay boli'p semirdi.

Wo'tken son' u'sh ay aradan,
Shi'g'i'p ketip qoradan.
Worni'na tag'i' keledi,
Wotlap qayti'p daladan.

1957-ji'l, dekabr.

TI'RNA MENEN JI'LAN

Yertek

— Balam, sira' ha'dden aspa,
Hu'rmet kerek g'arri'-jasqa.
Jaslayi'n'nan a'depli bol,
Jamanli'qqa ayaq baspa.

Asqi'nlama, ku'shli bolsan',
Wo'zin'di tut, mushli' bolsan'.
Aqi'li'dan ken'es sora,
Mu'siybetli, isli bolsan'.

Yeger seni aspan-ko'kke,
Kim ushi'rsa, yetpe wo'kpe.
Wo'z wa'den'e wopali' bol,
Jaqsi'li'qqa qi'lap yetpe. —

Dewshi yedi jani'm ana,
Bolsam da men jap-jas bala.
Yerteklerin qi'zi'qsi'ni'p,
I'nti'qqanbi'z ti'n'lap g'ana.

Aytqanlari' yeke tiri,
Ga'si qi'sqa, ga'si iri.
Woylari'mnan keter yemes,
Mi'naw yertek soni'n' biri.

I

Biyik tawdi'n' arqasi'nda,
Ti'rna woti'r jar basi'nda.
Arqan boli'p shi'yрати'li'p,
Ji'lan keldi harmasi'ng'a.

Kelgende wol qalay keldi:
Ushi'rasi'wg'a qolay keldi.
Ti'rna bu'gin qong'an yedi,
Gezip qayti'p talay yeldi.

Ko'l shetinde shalshi'q suwdan,
An'li'p ji'lan baqa quwg'an.
Talaylarg'a tattir'gan wol,
Awzi'ndag'i' za'ha'r-uwdan.

Ti'rna wog'an moyni'n buri'p,
Jogari'da ko'rip turi'p:
— Toqta, aqmaq Ji'lan, — dedi,
Ha'dden asti'n' jandi' qi'ri'p.

Ba'rin ko'rip turman qarap,
Qandi' sori'p, su'yek jalap.
Maqluqlardi' azapladi'n',
Bul ne degen jaman talap?!

Tumsi'g'i'n'di' uwayi'n ba,
Tuqi'mi'n'di' qi'rayi'n ba?!..
Bu'yte bersen' pi't-shi't yetip,
«Tapsi'rayi'n qudayi'n'a» —

Dep, so'yledi awzi'n ashi'p,
Ji'lan qori'qti' si'yqi' qashi'p.
Ji'lman'-ji'lman' yetip da'rhal,
Kele berdi shaqqanlasi'p.

Uzaqtan-aq iydi basti',
Jaqi'n kelip duwsharlasti'.
— Keshirin'iz ag'a, — dedi, —
Ko'p uyaltpay bizdey jasti'.

Siz de, biz de usi' jurttan,
Ko'p bilemen Sizdi si'rttan.
Nag'i'z bati'r, ag'ami'zsi'z,
Jawi'z ko'rse ba'rin qurtqan.

Wo'sip yedim boli'p jetim,
Bir qa'temdi a'piw yetin'.
Zi'yaratqa kelip turman,
Su'ttey taza haq niyetim.

Jasi'rmayi'n, toyi'p keldim,
Qa'telikti joyi'p keldim.
Bunnan bi'lay qan sori'wdi',
Wolla-billa qoyi'p keldim.

Aytqani'n'i'z duri's, ag'a,
Haqi'n'i'z bar uri'spag'a.
Sizdey dana aqi'l berse,
Menin' ushi'n i'ras, ag'a.

Ko'riw qi'yi'n, Sizge jetip,
Tappay ju'rdim izlep ketip.
Bizin' u'yge miyman boli'n',
Ku'teyin zor xi'zmet yetip. —

Dedi ji'lan ji'lman'ladi',
Jo'gisinip si'r an'ladi'.
Tu'rli hiyle-ta'sil menen,
Tula boyi' bi'lg'an'ladi'.

Solay yetip, tildi jaldap,
Ko'p jali'ndi' «ag'ajan»lap.
— Mine, yendi tapti'm, — deydi, —
Ko'p ishinen dosti' tan'lap!

Wo'tirikten boli'p jetim,
Islep ati'r ha'reketin.
Ya wol tati'p ko'rmekshi me,
U'lken qusti'n' mayli' yetin.

Ti'rna tilin qi'zi'q ko'rip,
Ti'n'lap woti'r i'qlas berip.
«Meni bunsha si'ylaydi» dep,
Ju'rek bawri' ketti yerip.

Juwap qatti' yelpin'lete:
— Islegenin' jalg'i'z qa'te.
Al, keshirdim senin' ushi'n,
Isin' menen soni' wo'te!...

— Qulli'q ag'a, yettim qabi'l,
Tapti'rmaydi' bunday aqi'l.
Isin'izge taq turayi'n,
Ne aytsan'i'z, ba'ri maqul! —

Dep, tag'i' da basi'n iydi,
Man'layi' tap jerge tiydi.
— U'yin'e ju'r, — dedi ti'rna, —
Sag'an miyman boldi'm, — deydi.

Bayqamastan ishki si'rdi',
Dos boli'wg'a shappat urdi'.
Ji'lan menen awqatlani'p,
Waq-shaq yetip ha'zlik qurdi'.

II

Si'rttan ko'rsen' dostay tu'ri,
Qi'ymag'anday birin-biri.

A'tten', biraq, sum ji'lanni'n',
Ari'lmadi' ishten kiri.

Geyde Ti'rna keter ushi'p,
A'l-hawada bultti' qushi'p.
Qayti'p kelip, «biradar»di'n',
Qaptali'na qonar tu'sip.

Ti'rna keter, Ji'lan qalar,
Shalshi'q suwda woyqan salar.
U'yrenisken a'deti sol,
Qandi' sori'p, su'yek jalar.

Sezbedi hesh Ti'rna buni',
Gezlestirer qi'rda woni'.
Ji'lannan di'm biyzar boldi',
Ko'ldin' u'yrek, qi'rg'awi'li'.

Awlag'i'nda juti'p qandi',
Qi'rdi' talay palapandi'.
Yele sezbey Ti'rna bayg'us,
Dos ko'rip ju'r uw ji'landi'.

Tek ti'rnadan sag'i' si'ni'p,
Ilajsi'zdan ishten ti'ni'p.
«Bir qayi'mi' kelmes pe», — dep,
Ju'rdi ji'lan jo'gisinip.

Ji'lan aytti':

— Ti'rna ag'a, —
Men a'wespen qi'di'rmag'a.
Inin'izdi bir ko'terip,
Shi'g'ari'n'i'z a'l-hawag'a.

Men ju'remen ba'rha pa'ste,
U'yretin'iz a'ste-a'ste.
Ushsam birge ju'rer yedim,
Usi' na'rse bolsi'n yeste.

Dep, jali'ndi' qayta-qayta,
Ko'ndiripti ayta-ayta.
Yendi Ti'rna bi'lay dedi:
— Biraq, inim ju'da' bayqa.

Ushi'rayi'n hawa betke,
Dosli'g'i'n'a qi'lap yetpe.

Bir ayaqqa worati'l da,
Abaysi'zda qulap ketpe! —

Dep, «inisin» turdi' ayap,
Usi'ni'ldi' jalg'i'z ayaq.
Sog'an ji'lan worati'ldi',
Quyri'q pa'rge tumsi'q tayap.

Saq boli'wg'a wa'delesti,
Mu'mkin, Ti'rna qa'telesti?..
Jogari'g'a shi'g'i'wdan-aq,
Ji'lanni'n' di'm kewli wo'sti.

«Wortasi'nda aspan-jerdin',
Ushi'p talay na'rse ko'rdim.
Ti'rna menin' xi'zmetkerim,
A'rmani' joq mendey yerdin'». —

Dep, woyladi' boli'p «mi'qli'»,
Jaqsi'li'q is yesten shi'qti'.
Taqi'mi'nan qi'si'n'qi'rap,
Pa'rden yetke awzi'n ti'qti'.

Ji'li'si'p wol quyri'g'i'nan,
Kem-kem aldi' i'yi'g'i'nan.
Bawi'ri'na worati'ldi',
Peyli buzi'q su'yir Ji'lan.

Ti'rna ku'lip:

— Bul nen'? — dedi.

— Ag'a, mag'an ku'lmen', — dedi.

Bu'ytpesem men ji'g'i'laman, —

Dep jalg'annan iyren'ledi.

Ti'rna tag'i' biraz ushti',
Ji'lan qamti'p saldi' tisti.
— Ne qi'ldi'n' sen bala? — dese,
— Woynap yedim, ishim pisti, —

Degeninen son', tag'i' ushti'.
Ji'lan ja'ne saldi' tisti.
— Bala, senin' buni'n' uyat, —
Dese, Ji'lan yeregisti.

Ushi'rg'an kim, shi'qti' yesten,
— Tatti'rmassan' taza go'shten.
Aytqani'n'a ko'ndim buri'n,
Ha'zir sennen kem yemespen.

Asi'lmayman quyri'g'i'n'a,
Mindim ha'zir i'yi'g'i'n'a.
Ha'ddin' bar ma, ko'nesen' sen,
Yendi menin' buyri'g'i'ma —

Dep, ko'rsetip wog'an ku'shti,
Ni'qlan'qi'rap saldi' tisti.
Sonda g'ana Ti'rna bayg'us,
Shi'r-pi'r boli'p ku'yip-pisti.

Qi'ynag'an son' shiyrin jandi',
Yendi bilip ashi'wlandi'.
Kem-kem biyik ko'terilip,
Shari'qladi' ken' aspandi'.

Ji'lan aytti':
— Ush sen pa'sten,
Quti'lmassan' bizin' da'sten.

Jani'n' barda to'menirek,
Qon sen jerge a'sten-a'sten.

Senin' yendi jetpes ku'shin',
Taqawli' tur tilim, tisim.
Qayi'm keldi ha'zir mag'an, —
Dep, Ti'rnag'a saldi' qi'si'm.

Gu'rildeddi aspan asti',
Go'zlep tawli' u'n'gir tasti'.
Silkip Ti'rna ati'p urdi',
Peyli buzi'q qani' qasti'!

— Qanqor zali'm, ju'zi qara,
Ne boldi'n' sen bara-bara.
Ushi'rg'ani'm — jazi'g'i'm ba,
Sap deneme saldi'n' jara! —

Dedi Ti'rna, bir ati'ldi',
Ji'lan jiptey shi'yрати'ldi'.
Ko'l shetine, tasqa tu'sip,
Pi't-shi't boli'p qi'yрати'ldi'.

Ushqan ko'ldin' yedi tusi',
Quwani'sti' baqa, qusi'.
Jazi'qsi'zg'a — jamanli'qti'n',
Aqi'beti, mine, usi'.

1964-ji'l, dekabr.

MAZMUNI'

Kiyiktin' yeki i'lag'i'	3
Ti'rna menen ji'lan	21

TILEWBERGEN JUMAMURATOV

**KIYIKTIN' YEKI
I'LAG'I'**

«Bilim» baspasi'

No'kis — 2015

Redaktori' *S. Baynazarova*

Xudojnik *S. Yembergenov*

Xud. redaktori' *I. Serjanov*

Tex. redaktori' *Z. Allamuratov*

Operatori' *A. Begdullaeva*

Licenziya: AI № 108, berilgen waqti' 2008-ji'l 15-iyul.

Basi'wg'a ruqsat yetilgen waqti' 12.06.2015-j. Formati' 60x90 $\frac{1}{16}$. Ofset baspa usi'li'nda basi'ldi'. Ko'lemi 2,0 baspa tabaq. 1,55 yesap baspa tabaq. Buyi'rtpa №360. Nusqasi' 2200 dana.

«Bilim» baspasi', 230103. No'kis qalasi',

Qaraqalpaqstan ko'shesi, 9.

Elektron ma'nzil: [bilim.baspa@bk.ru](mailto: bilim.baspa@bk.ru)

JSHJ «NISO POLIGRAF»i'nda basi'p shi'g'ari'ldi'.
Tashkent oblasti', Orta Chi'rchi'q rayoni' «Oq ota» KFY,
p.Mashal, Markaz ko'shesi, 1.